

Briuselis, 2026 m. liepos 3 d.
(OR. en)

11123/26

ECOFIN 913
UEM 317
SOC 442
EMPL 244
COMPET 857
ENV 833
EDUC 299
ENER 455
JAI 893
GENDER 130
JEUN 173
SAN 531
ECB
EIB

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	TARYBOS REKOMENDACIJA dėl Kroatijos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas Komisijos pasiūlymu COM(2026) 211 final grindžiamas Tarybos rekomendacijos projektas, kurį peržiūrėjo ir dėl kurio susitarė įvairūs Tarybos komitetai ir kurio galutinę redakciją parengė Ekonomikos ir finansų komitetas.

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Kroatijos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97¹, ypač į jo 3 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

¹ 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97, (OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

kadangi:

- (1) Reglamente (ES) 2024/1263 nurodyti ekonomikos valdymo sistemos tikslai – skatinti užtikrinti patikimus bei tvarius viešuosius finansus, tvarų ir įtraukų ekonomikos augimą ir atsparumą pasitelkiant reformas bei investicijas ir neleisti susidaryti perviršiniam valdžios sektoriaus deficitui. Reglamente nustatyta, kad Taryba ir Komisija, vadovaudamosi Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) nustatytais tikslais ir reikalavimais, Europos semestro kontekste vykdo daugiašalę priežiūrą. Europos semestro veikla apima visų pirma konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų rengimą ir įgyvendinimo priežiūrą;
- (2) 2025 m. lapkričio 25 d. Komisija priėmė nuomonę dėl Kroatijos 2026 m. biudžeto plano projekto. Tą pačią dieną Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė 2026 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Kroatija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Be to, Komisija priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos, rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl žmogiškojo kapitalo Europos Sąjungoje ir pasiūlymą dėl 2026 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. Taryba rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos² priėmė 2026 m. balandžio 21 d., o bendrą užimtumo ataskaitą ir rekomendaciją dėl žmogiškojo kapitalo – 2026 m. kovo 9 d.;
- (3) 2025 m. sausio 29 d. Komisija paskelbė konkurencingumo kelrodį – strateginę programą, kuria siekiama per ateinančius penkerius metus padidinti Sąjungos konkurencingumą pasaulyje. Nuo tada, kai buvo paskelbtas konkurencingumo kelrodis, juo remtasi vykdant Europos semestro darbą, užtikrinant, kad valstybių narių ekonominė politika derėtų su ES strateginiais tikslais ir būtų laikomasi vienodo požiūrio į ekonomikos valdymą, kuriuo visoje Sąjungoje skatinamas tvarus augimas, inovacijos ir atsparumas;

² OL C, C/2026/2434, 2026 4 28, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (4) 2026 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau vykdomas tuo pat metu įgyvendinant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP)³ galutinį etapą. Įgyvendinant Europos semestro politikos prioritetus itin svarbūs buvo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo (EGAD) planai kartu su sanglaudos politikos finansavimu, nes buvo reikalaujama, kad šiais planais būtų veiksmingai sprendžiami visi per pastaruosius ciklus atitinkamose konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatyti uždaviniai arba didelė jų dalis, o pagal Europos sanglaudos politiką finansuojamomis programomis – atsižvelgiama į konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas. Artėjant EGADP įgyvendinimo laikotarpio pabaigai, tebėra labai svarbu tęsti pagal EGADP remiamas ir įgyvendinamas reformas ir investicijas, visų pirma tas, kurios padeda spręsti konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatytus uždavinius, ir jomis remtis;
- (5) 2026 m. birželio 3 d. Komisija paskelbė 2026 m. Kroatijai skirtą šalies ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Kroatijos padaryta įgyvendinant 2025 m. jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip ji įgyvendina EGAD planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodyti Kroatijai kylantys aktualiausi iššūkiai. Be to, joje įvertinta pažanga, Kroatijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo bei socialinės atskirties mažinimo srityse, taip pat pažanga siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

³ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, (OL L 57, 2021 2 18, p. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) 2025 m. sausio 21 d. Taryba, remdamasi Komisijos vertinimu ir rekomendacija, priėmė Rekomendaciją, kuria pritariama Kroatijos nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui⁴. Planas apima 2025–2028 m. laikotarpį, o jame pateiktas fiskalinis koregavimas paskirstytas per ketverius metus. Taryba rekomendavo tokį didžiausią grynujų išlaidų augimo tempą: 6,4 % 2025 m., 4,9 % 2026 m., 4,1 % 2027 m. ir 3,7 % 2028 m.; tai atitinka didžiausią bendrą augimo tempą, apskaičiuotą atsižvelgiant į 2023 bazinius metus, t. y. 26,2 % 2025 m., 32,3 % 2026 m., 37,8 % 2027 m. ir 42,9 % 2028 m.;
- (7) Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą ir jo padariniai yra egzistencinis iššūkis Europos Sąjungai. Komisija paragino valstybes nares prašyti koordinuotai aktyvuoti Stabilumo ir augimo pakto nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, kad būtų galima remti ES pastangas greitai ir reikšmingai padidinti gynybos išlaidas⁵; 2025 m. kovo 6 d. šį pasiūlymą palankiai įvertino Europos Vadovų Taryba. Gavusi Kroatijos prašymą, 2025 m. liepos 8 d. Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, priėmė rekomendaciją, kuria Kroatijai leidžiama nukrypti nuo rekomenduojamo didžiausio grynujų išlaidų augimo tempo⁶. Nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos taikymo laikotarpiu (2025–2028 m.) Kroatijai leidžiama peržiūrėti valdžios sektoriaus išlaidų prioritetus arba padidinti valdžios sektoriaus pajamas, kad nuolatinio pagrindu nustatytos didesnės gynybos išlaidos nekeltų pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu;

⁴ 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomendacija, kuria pritariama Kroatijos nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui, (OL C, C/2025/638, 2025 m. vasario 10 d., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/638/oj>).

⁵ Komisijos komunikatas „Atsižvelgimas į gynybos išlaidų padidinimą Stabilumo ir augimo pakte“, Briuselis, 2025 m. kovo 19 d., C(2025) 2000 final.

⁶ 2025 m. liepos 8 d. Tarybos rekomendacija, kuria Kroatijai leidžiama nukrypti nuo Tarybos pagal Reglamentą (ES) 2024/1263 nustatyto didžiausio grynujų išlaidų augimo tempo, (nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos aktyvavimas) (OL C, C/2025/3967, 2025 m. rugpjūčio 20 d., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3967/oj>).

- (8) 2026 m. gegužės 7 d. Kroatija pateikė 2026 m. metinę pažangos ataskaitą⁷ dėl rekomenduojamo didžiausio grynujų išlaidų augimo tempo laikymosi ir dėl reformų ir investicijų, kuriomis reaguojama į pagrindinius iššūkius, nustatytus šaliai skirtose Europos semestro rekomendacijose, įgyvendinimo; Metinė pažangos ataskaita taip pat atspindi pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį du kartus per metus Kroatijos teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;
- (9) 2025 m. realiojo BVP augimas buvo 3,4 %, o infliacija pagal SVKI – 4,4 %. Komisijos 2026 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP augs 2,7 % 2026 m. ir 2,5 % 2027 m., o infliacija pagal SVKI bus 4,6 % 2026 m. ir 2,7 % 2027 m.;
- (10) remiantis Eurostato pateiktais duomenimis⁸, Kroatijos valdžios sektoriaus deficitas padidėjo nuo 2,3 % BVP 2024 m. iki 3,0 % BVP 2025 m. Deficito padidėjimas 2025 m. daugiausia atspindi nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų, viešojo sektoriaus darbo užmokesčio ir socialinės paramos išlaidų padidėjimą. Remiantis iki galutinio Komisijos 2026 m. pavasario prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, prognozėje numatoma, kad 2026 m. deficitas sudarys 2,9 % BVP, o 2027 m. – 2,7 % BVP;
- (11) remiantis Komisijos įvertiniais, 2025 m. fiskalinės politikos kryptis⁹, apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, buvo skatinamoji ir atitiko 1,6 % BVP. Numatoma, kad ir 2026, ir 2027 m. ji bus stabdomoji (jos kryptis atitinkamai – 0,3 ir 0,9 % BVP);

⁷ 2026 m. metinės pažangos ataskaitos pateikiamos adresu https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

⁸ Eurostato euro rodikliai, 2026 m. balandžio 22 d.

⁹ Fiskalinės politikos kryptis apibrėžiama kaip pagrindinės valdžios sektoriaus biudžeto būklės metinio pokyčio matas. Ja siekiama įvertinti ekonominę paskatą, kurią lemia tiek nacionalinėmis, tiek ES biudžeto lėšomis finansuojama fiskalinė politika. Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip i) vidutinės trukmės laikotarpio potencialaus augimo ir ii) pirminių išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones, bet įskaitant išlaidas, finansuojamas teikiant negrąžintiną paramą (dotacijas) iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų ir kitų Sąjungos fondų, pokyčio skirtumas.

- (12) remiantis Eurostato pateiktais duomenimis¹⁰, Kroatijos valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 57,4 % BVP 2024 m. pabaigoje iki 56,3 % BVP 2025 m. pabaigoje. Remiantis iki galutinio Komisijos 2026 m. pavasario prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, prognozėje numatoma, kad skolos santykis su BVP iki 2026 m. pabaigos sumažės iki 55,9 %, o iki 2027 m. pabaigos dar sumažės iki 55,6 %;
- (13) remiantis Eurostato duomenimis¹¹, bendros valdžios sektoriaus gynybos išlaidos Kroatijoje 2025 m. sudarė 1,5 % BVP, t. y. 0,5 procentinio punkto BVP daugiau nei 2021 baziniais metais. Komisijos 2026 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2026 m. jos sudarys 1,6 % BVP, t. y. 0,6 procentinio punkto BVP daugiau nei 2021 m.¹²;
- (14) Sąjungai ir toliau kyla energijos tiekimo sutrikimų ir padidėjusio kainų nepastovumo rizika, kurią dar labiau didina geopolitinė įtampa, daranti poveikį pasaulinėms naftos ir dujų rinkoms. Per 2022–2023 m. energetikos krizę įgyta patirtis parodė, kad plataus masto ir netikslinės priemonės lemia didelius fiskalinius kaštus ir yra socialiai ir ekonomiškai neefektyvios. Nuo karo Artimuosiuose Rytuose pradžios 2026 m. vasario mėn. Kroatija ėmėsi fiskalinės politikos priemonių, kad sušvelnintų didelių energijos kainų poveikį namų ūkiams ir įmonėms¹³. Be kita ko, jos apima netikslinį akcizo dyzelinui sumažinimą, kuris turi baigti galioti 2026 m. gegužės 18 d., taip pat tikslinę paramą viešajam keleiviniam transportui, žemės ūkiui, žuvininkystei, akvakultūrai ir energijai imliai pramonei, kuri baigs galioti 2026 m. rugsėjo 30 d. Komisijos 2026 m. pavasario prognozėje numatoma, kad šių priemonių fiskaliniai kaštai 2026 m. sudarys 0,1 % BVP. Remiantis Komisijos įverčiais, jei šios priemonės liktų galioti iki 2026 m. pabaigos, jų fiskaliniai kaštai 2026 m. sudarytų 0,2 % BVP;

¹⁰ Eurostato euro rodikliai, 2026 m. balandžio 22 d.

¹¹ Eurostatas, valdžios sektoriaus išlaidos pagal valstybės funkcijų klasifikatorių (COFOG).

¹² NATO gynybos išlaidų apibrėžtis skiriasi nuo valstybės funkcijų klasifikatoriaus (COFOG) gynybos išlaidų apibrėžties. Be to, galėtų būti skirtumų dėl išlaidų, ypač karinės įrangos išlaidų, įrašymo į sąskaitas laiko, nes NATO ataskaitose nesilaikoma nacionalinių sąskaitų taisyklių, reglamentuojančių įrašymo į sąskaitas laiką.

¹³ Tai atspindi padėtį iki galutinio Komisijos 2026 m. pavasario prognozės parengimo termino (2026 m. gegužės 4 d.).

- (15) remiantis Komisijos skaičiavimais, grynosios išlaidos Kroatijoje 2025 m. išaugo 10,9 %, o 2024 ir 2025 m. iš viso – 30,1 %. 2025 m. grynųjų išlaidų augimas viršija rekomenduojamą didžiausią augimo tempą ir atitinkamas metinis nuokrypis sudaro 1,8 % BVP. Vertinant 2024 ir 2025 m. kartu, bendras grynųjų išlaidų augimo tempas taip pat viršija rekomenduojamą didžiausią augimo tempą ir atitinkamas bendras nuokrypis sudaro 1,4 % BVP. Atsižvelgiant į nacionalinėje nukrypti leidžiančioje išlygoje numatytą lankstumą didinti gynybos išlaidas, bendras grynųjų išlaidų nuokrypis sudaro 0,9 % BVP;
- (16) remiantis Komisijos skaičiavimais numatoma, kad grynosios išlaidos Kroatijoje 2026 m. išaugs 5,7 %, o 2024, 2025 ir 2026 m. iš viso – 37,5 %. Numatomas 2026 m. grynųjų išlaidų augimas viršija rekomenduojamą didžiausią augimo tempą ir atitinka šiek tiek didesnę negu 0,3 % BVP metinį nuokrypį. Vertinant 2024, 2025 ir 2026 m. kartu, numatomas bendras grynųjų išlaidų augimo tempas taip pat viršija rekomenduojamą didžiausią augimo tempą ir atitinkamas bendras nuokrypis sudaro 1,6 % BVP. Atsižvelgiant į nacionalinėje nukrypti leidžiančioje išlygoje numatytą lankstumą didinti gynybos išlaidas ir vertinant 2024, 2025 ir 2026 m. kartu, numatomas bendras grynųjų išlaidų nuokrypis sudaro 1,0 % BVP;

- (17) per ateinančius kelerius metus spaudimas viešiesiems finansams didės dėl didėjančių išlaidų poreikių, susijusių su produktyviomis investicijomis, visuomenės senėjimu, prisitaikymu prie klimato kaitos, gynyba, dvejopa pertvarka ir kitų konkuruojančių prioritetų. Dėl šios priežasties Kroatijai yra pagrindo gerinti viešųjų išlaidų kokybę bei efektyvumą ir teikti pirmenybę augimą skatinančioms investicijoms, be kita ko, vietos lygmeniu. Nors Kroatija padarė pažangą stiprindama savo fiskalinę sistemą, be kita ko, 2022 m. Finansų ministerijoje įsteigdama išlaidų peržiūros skyrių, išlaidų peržiūrų aprėptis ir skaidrumas tebėra riboti. Pripažįstama, kad išlaidų peržiūros yra naudinga priemonė siekiant nustatyti efektyvumo didinimo būdus ir programų dubliavimosi sritis, o dėl to sutaupytos lėšos galėtų būti perskirstytos siekiant reaguoti į naujus kylančius fiskalinius iššūkius, kaip nurodytieji pirmiau. Plačiau naudoti išlaidų peržiūras Kroatija galėtų sveikatos ir švietimo sektoriuose, nes išlaidos yra palyginti didelės, tačiau rezultatai yra palyginti prastesni nei kitose panašiose valstybėse narėse. Taip pat vertėtų atlikti visapusišką viešojo administravimo darbo jėgos valdymo peržiūrą, atsižvelgiant į didėjančią užimtumą viešajame sektoriuje ir nuolatinį ypatingos svarbos centrinės valdžios padalinių darbuotojų trūkumą. Tai rodo neefektyvų išteklių paskirstymą, kurį būtų galima pagerinti tikslingai optimizuojant darbo jėgą ir strategiškai perskirstant darbuotojus. Be to, draudimo nuo su klimatu susijusios rizikos apsauga Kroatijoje apskritai yra maža. Todėl žalos atlyginimas skiriamas *ad hoc* pagrindais. Siekdama papildomai užtikrinti tinkamą finansavimą, Kroatija galėtų į biudžeto planavimą dar labiau integruoti su klimatu susijusią fiskalinę riziką;

- (18) dėl privalomo e. sąskaitų faktūrų išrašymo įvedimo 2026 m. sausio mėn. pagal reformą „Fiskalizacija 2.0“ ir vykstančios mokesčių administratoriaus skaitmeninės transformacijos pagerės mokestinių prievolių vykdymas ir sumažės šešėlinė ekonomika, o teigiamos tendencijos jau matomos iš 2026 m. I ketv. duomenų. Be to, Kroatija didelę pajamų dalį praranda dėl mokesčių išlaidų: 2023 m. jos sudarė daugiau kaip 4 % BVP. Mokesčių išlaidos taip pat ne visada yra veiksmingos siekiant numatytų politikos tikslų. Pavyzdžiui, atrodo, kad gyventojų pajamų mokesčio išlaidos, visų pirma išmoka šeimai, yra naudingos didesnį darbo užmokestį gaunantiems asmenims. Pridėtinės vertės mokesčio (PVM) išlaidos taip pat gali būti neefektyvios ir prastai orientuotos į nelygybės mažinimą: visų pirma lengvatinis PVM tarifas viešbučiams ir restoranams turi regresinį poveikį. Galiausiai pelno mokesčio išlaidų veiksmingumui gali pakenkti sudėtingos sąlygos, o tai rodo, kad yra galimybių supaprastinti tam tikras mokesčių išlaidas ir jų administravimą. Kroatijai būtų naudinga visapusiška mokesčių išlaidų peržiūra, siekiant išsiaiškinti ir pertvarkyti tas išlaidas, kuriomis nepavyksta veiksmingai pasiekti numatytų politikos tikslų, įskaitant pajamų perskirstymą ar aplinkosaugos paskatas;
- (19) Kroatija galėtų apskritai padidinti mokesčių sistemos veiksmingumą ir progresyvumą, be kita ko, stiprindama nekilnojamojo turto apmokestinimo struktūrą. Svarbūs veiksmai – pastaruoju metu įgyvendintos nekilnojamojo turto apmokestinimo reformos. Tačiau dabartinės sistemos taikymo sritis tebėra ribota, nes ji taikoma tik neužimtam ir nepagrindiniam nekilnojamajam turtui ir daugiausia grindžiama vieta ir dydžiu, o ne rinkos verte. Rinkos verte grindžiamo komponento įvedimas ir laipsniškas mokesčių bazės išplėtimas, kad ji apimtų platesnį nekilnojamojo turto spektrą, kartu tinkamai atsižvelgiant į mokesčių mokėtojų mokumą, padėtų padidinti pajamas ir užtikrinti teisingesnę ir efektyvesnę mokesčių naštos paskirstymą. Tai sustiprintų ir paskatas į būsto rinką įtraukti neužimtus būstus;

- (20) kad būtų užtikrinta plataus masto atsakomybė už sėkmingą Sąjungos finansavimo priemonių įgyvendinimą, be kita ko, Europos semestro kontekste, itin svarbus tebėra sistemingas, prasmingas ir savalaikis vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;
- (21) sanglaudos politikos programų, apimančių paramą iš Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Teisingos pertvarkos fondo (TPF), Europos socialinio fondo+ (ESF+) ir Sanglaudos fondo, įgyvendinimas Kroatijoje tiek pagal projektų atranką, tiek pagal mokėjimus vyksta sparčiau nei vidutiniškai ES. Svarbu išlaikyti dabartinį pagreitį, kartu kuo labiau didinant investicijų poveikį vietoje. Kroatija jau imasi veiksmų pagal savo sanglaudos politikos programas, kad padidintų konkurencingumą ir augimą. Vis dėlto gali tekti toliau stiprinti kai kurias sritis, įskaitant sritis, susijusias su socialine įtrauktimi, deinstitutionalizavimu, transporto priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos diegimu, taip pat žiedine ekonomika. Be to, Kroatijai reikia paspartinti TPF paramos įgyvendinimą, nes ištekliai turi būti išmokėti iki 2026 m. pabaigos. Labai svarbu užtikrinti, kad naujos investicijos, kurias Kroatija nustatė atlikdama sanglaudos politikos fondų laikotarpio vidurio peržiūrą, visų pirma investicijos, susijusios su penkiais Laikotarpio vidurio peržiūros reglamente¹⁴ nustatytais prioritetais, būtų vykdomos greitai ir veiksmingai;

¹⁴ 2025 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2025/1914, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1058 ir (ES) 2021/1056, kiek tai susiję su konkrečiomis priemonėmis strateginiams uždaviniams spręsti atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą.

- (22) Kroatija susiduria su iššūkiais įvairiose tarpusavyje susijusiose srityse, įskaitant susiskaidžiusį viešąjį mokslinių tyrimų ir inovacijų sektorių, sudėtingas valdymo struktūras ir verslo aplinką, kurią apsunkina reglamentavimo našta, ilgi leidimų išdavimo procesai ir ES ilgiausi įmonių tarpusavio mokėjimų laikotarpiai. Skaitmeninė infrastruktūra kaimo ir salų vietovėse atsilieka nuo ES vidurkio. Pažanga žiedinės ekonomikos, pastatų renovacijos ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos diegimo srityse tebėra nedidelė, o ją dar labiau apsunkina fragmentiškos administracinės procedūros. Kalbant apie socialinius aspektus, skurdas ir pajamų nelygybė tebėra dideli, įvairiuose sektoriuose vis dar trūksta darbo jėgos ir įgūdžių, galimybės naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis yra nevienodos, ypač kaimo vietovėse, o būsto įperkamumas ir toliau kelia susirūpinimą, ypač didžiuosiuose miestuose ir pakrančių regionuose;
- (23) Kroatijos mokslinių tyrimų ir inovacijų (MTI) rezultatai toliau gerėja, tačiau pažangai trukdo nuolatiniai struktūriniai iššūkiai, visų pirma labai susiskaidęs viešasis MTI sektorius. Didelis šių subjektų skaičius mažina išteklius ir trukdo bendradarbiauti, todėl mažėja mokslinių tyrimų rezultatai ir verslo bei akademinės bendruomenės bendradarbiavimo ir technologijų perdavimo galimybės. MTI sistemos valdymas tebėra sudėtingas, o atsakomybė už politiką paskirstyta įvairiems subjektams, todėl kyla planavimo ir įgyvendinimo sunkumų. Nors Kroatija pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įgyvendina reformas, kuriomis siekiama sumažinti viešųjų mokslinių tyrimų institucijų skaičių, būtų naudinga padidinti šių pastangų aprėptį, užmojus ir įgyvendinimo tempą. Regioniniai MTI veiklos rezultatų skirtumai išlieka – didžioji dalis MTI veiklos vykdoma Zagrebe, o speciali parama atrinktiems regioniniams centrams, įskaitant tvirtą sąsają su pramonės pertvarka, padėtų pagerinti veiklos rezultatus kituose regionuose. Viešųjų išlaidų moksliniams tyrimams ir plėtrai lygis, išreikštas BVP dalimi, tebėra mažesnis už ES vidurkį ir pastaraisiais metais nekito. Verslo išlaidų moksliniams tyrimams ir plėtrai dalis ir įmonių naudojimas inovacijų sistemomis taip pat tebėra gerokai mažesni už ES vidurkį, ypač kai kuriuose regionuose, o tai prisideda prie neoptimalių veiklos rezultatų ir mažo produktyvumo gamybos pramonėje. Viešoji parama verslo moksliniams tyrimams ir plėtrai yra maža ir fragmentiška, o technologijų perdavimo veikla ir toliau yra menka;

- (24) Kroatijos finansavimo aplinka vis dar daugiausia remiasi bankais, o rinka grindžiamas finansavimas, įskaitant namų ūkių santaupas per kapitalo rinkas, dėl vis dar mažo tiesioginio neprofesionaliųjų investuotojų dalyvavimo sudaro palyginti mažesnę įmonių finansavimo dalį, nepaisant tam tikro pastarojo meto teigiamo pagreičio, įskaitant sėkmingus pirminius viešus akcijų siūlymus (IPO) Zagrebo vertybinių popierių biržoje ir neprofesionaliųjų investuotojų susidomėjimą vyriausybės vertybiniais popieriais. Nacionalinių institucinių investuotojų, pvz., pensijų fondų ir draudikų, vaidmuo finansuojant novatoriškas įmones yra ribotas. Novatoriškų įmonių finansavimo deficitą didina palyginti mažas vidaus kapitalo rinkų dydis bei likvidumas ir augantis, bet ribotas rizikos kapitalo ir privataus nuosavo kapitalo finansavimas. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytais reformomis, įskaitant kapitalo rinkų plėtros strateginę programą, siekiama skatinti finansavimo galimybių įvairinimą. Reikia toliau daryti pažangą šiose srityse: skatinti neprofesionaliųjų investuotojų dalyvavimą kapitalo rinkoje didinant finansinį raštingumą ir kuriant prieinamesnius investicinius produktus, gerinti rizikos kapitalo ir privataus nuosavo kapitalo aplinką, be kita ko, skatinant institucinių investuotojų dalyvavimą, ir didinti akcijų rinkos patrauklumą bei bendrą investavimo aplinką užtikrinant geresnę biržinių bendrovių valdymą;

- (25) kaip nustatyta Konkurencingumo kelrodyje, visos ES, nacionalinės ir vietos institucijos privalo dėti daug pastangų, kad būtų parengtos paprastesnės taisyklės ir paspartintos administracinės procedūros. Komisija nustatė plataus užmojo administracinės naštos mažinimo tikslus: bent 25 % visų įmonių atveju ir bent 35 % MVĮ atveju. Ji taip pat sukūrė naujų priemonių šiems tikslams pasiekti, įskaitant sistemingą ES teisės aktų testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir aktyvesnį suinteresuotųjų subjektų dialogą. Kroatijoje 66 % įmonių nurodo, kad joms vykdyti verslą Kroatijoje trukdo sudėtingos administracinės procedūros. Kroatijos verslo aplinkai neigiamą poveikį ir toliau daro struktūriniai iššūkiai: darbo jėgos ir įgūdžių trūkumas, reguliavimo sudėtingumas ir administracinis neefektyvumas yra pagrindinės investicijų ir ekonomikos augimo kliūtys. Leidimų išdavimo procesai tebėra ypač didelė našta dėl ilgų statybos ir aplinkosaugos leidimų išdavimo laikotarpių, be kita ko, gamybos pramonės gamyklų statybos ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo projektams, taip pat dėl fragmentiškų procedūrų valdžios institucijose ir riboto skaitmeninių registrų sąveikumo. Pavėluotų mokėjimų tarp įmonių padaugėjo, o Kroatijoje užregistruotas ilgiausias vidutinis įmonių tarpusavio mokėjimų laikotarpis ES. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos priemonės, kuriomis siekiama skaitmenizuoti viešąjį administravimą, skatinti konkurenciją ir supaprastinti procedūras, yra svarbūs žingsniai į priekį. Tačiau būtų naudinga padidinti reguliavimo supaprastinimo ir administracinio modernizavimo aprėptį, užmojus ir tempą;
- (26) taip pat reikia tolesnės pažangos teisingumo sistemos efektyvumo srityje, nes procesai civiliniuose ir komerciniuose teismuose tebėra vieni ilgiausių ES. Per pastaruosius keletą metų Kroatija pasistūmėjo į priekį vykdydama reformas ir investicijas, be kita ko, teisingumo sistemos skaitmenizacijos srityje, stipriai remiamas pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Vis dėlto Kroatija tebėra viena iš valstybių narių, kuriose neišnagrinėtų civilinių ir komercinių bylų skaičius ir jų nagrinėjimo trukmė yra didžiausi. Kadangi tai daro poveikį verslo aplinkai ir konkurencingumui, Kroatijai būtų naudinga toliau gerinti civilinių ir komercinių teismo bylų nagrinėjimo efektyvumą, visų pirma įgyvendinant papildomas reformas, be kita ko, galbūt reformuojant bylų valdymą;

- (27) Kroatijos teritorinis susiskaidymas daro poveikį jos viešojo administravimo efektyvumui ir didina regioninius skirtumus. Nėra pusiausvyros tarp atsakomybės ir išteklių, taip pat tarp vietos lygmens administracinių ir finansinių pajėgumų panaudoti finansavimą ir teikti kokybiškas paslaugas. Tai prisideda prie nevienodos teikiamų viešųjų paslaugų kokybės ir didina administracines išlaidas, nes daugelis mažų vietos valdžios institucijų neturi tinkamų finansinių ir administracinių išteklių paslaugoms teikti. Nors ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytomis priemonėmis suteikta finansinių paskatų vietos valdžios vienetų susijungimui inicijuoti, naudojantis šiomis paskatomis ir toliau daugiausia dėmesio skiriama padalinių sujungimui, o poveikis faktiniam susijungimui tebėra ribotas. Būtų naudinga išplėsti paskatų taikymo sritį kartu su galimais teisėkūros veiksmais siekiant užtikrinti, kad būtų atliekami faktiniai susijungimai. Be to, viešųjų paslaugų kokybę būtų galima pagerinti vietos lygmeniu įgyvendinant nacionalinio lygmens pastangas, pavyzdžiui, sukurti skaidrią darbo užmokesčio sistemą, taip pat taikyti kompetenciją grindžiamą įdarbinimą ir paaukštinimą tarnyboje;
- (28) plačiajuosčio ryšio aprėptis kaimo ir salų vietovėse vis dar atsilieka nuo ES vidurkio. Nors Kroatijos įmonių, kurios kaip kliūtį nurodo skaitmeninę infrastruktūrą, dalis 2025 m. sumažėjo iki 36 %, labai pralaidžių elektroninių ryšių tinklų (LPERT) aprėptis (78,9 %) ir kaimo vietovių LPERT aprėptis (49,1 %) tebėra mažesnė už ES vidurkius – atitinkamai 82,5 % ir 61,9 %. Vis dar išlieka didelis atotrūkis, susijęs su kaime į patalpas įvestomis šviesolaidžio linijomis (FTTP), kurių aprėptis sudaro 44,4 % ir tebėra gerokai mažesnė už ES vidurkį (58,8 %), o vidutinės dažnių juostos 5G ryšio aprėptis kaimo vietovėse siekia tik 8,5 %, palyginti su 26,2 % ES. Skaitmeninę pertvarką vėlina plačiajuosčio ryšio ir tranzitinės infrastruktūros projektų įgyvendinimo kaimo ir priemiesčių gyvenvietėse kliūtys, taip pat likęs finansavimo trūkumas ir struktūrinės kliūtys, pavyzdžiui, sudėtingos leidimų išdavimo procedūros, teritorijų planavimo apribojimai ir neišspręstos senosios infrastruktūros problemos;

- (29) 2025 m. Kroatijos didmeninė elektros energijos kaina buvo šešta pagal dydį ES, o tai mažino sąnaudų konkurencingumą, trukdė mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir stabdė elektrifikaciją. Saulės elektrinių įrengtoji galia labai išaugo, tačiau saulės energijos dalis vis dar sudaro nedidelę elektros gamybos dalį – mažesnę nei 8 %. Atsižvelgiant į tai, didelės didmeninės elektros energijos kainas galėtų sumažinti spartesnis naujų atsinaujinančiųjų išteklių energijos, ypač saulės energijos, pajėgumų ir su neišskastiniais ištekliais susijusių lanksčių sprendimų diegimas. 2026 m. balandžio 27 d. Kroatijos energetikos reguliavimo institucija patvirtino atnaujintus prijungimo prie tinklo mokesčius, kurie galėtų paspartinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos diegimą. Sumažinti didelį Kroatijos pramonės taršos šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis intensyvumą galėtų padėti tolesnė parama atsinaujinančiųjų išteklių energijos, įskaitant žaliąjį vandenilį, diegimui, ypač jei tai priklausytų nuoseklaus pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo priemonių rinkiniui, kuris, be kita ko, apimtų anglies dioksido surinkimą ir saugojimą bei mažo anglies dioksido pėdsako pramonės produktų paklausos skatinimą. Didesnės investicijos į elektros tinklą, neapsiribojant investicijomis, įtrauktomis į Kroatijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, bus itin svarbios siekiant skatinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos diegimą Kroatijoje. Trumpuoju laikotarpiu tam reikės priemonių, kuriomis būtų skatinami hibridinio kaupimo ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektai. Iki 2024 m. įrengtus išmaniuosius skaitiklius turėjo 34 % namų ūkių vartotojų, o tai yra gerokai mažiau nei ES 80 % tikslas. Kad būtų galima visapusiškai išnaudoti padidėjusį atsinaujinančiųjų išteklių energijos vartojimą, reikės skirti didelį finansavimą išmaniųjų skaitiklių diegimui, neapsiribojant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytais priemonėmis, ir naudotis dinamiškomis sutartimis, kad vartotojai įgytų daugiau galių ir būtų skatinamas paklausos atsakas. 2025 m. pagal Atsinaujinančiųjų energijos išteklių aktą imtasi ribotų veiksmų atsinaujinančiųjų išteklių energijos srities administracinėms procedūroms supaprastinti, tačiau leidimų išdavimo ir prijungimo prie tinklo procedūros tebėra fragmentiškos ir kai kuriais atvejais neaiškios. Tolesnis leidimų išdavimo ir prijungimo prie tinklo racionalizavimas taip pat galėtų padėti diegti fotovoltinės saulės energijos sistemas daugiabučiuose pastatuose ir kurti energetikos bendrijas, nes jų naudojimas tebėra nedidelis, o procedūros – sudėtingos;

- (30) energijos vartojimo efektyvumo priemonės yra būtinos, kad būtų išlaikytas ES finansavimo sistemos suteiktas teigiamas postūmis ir paspartinta pažanga šiose srityse: i) pastatų renovacijos; ii) efektyviai energiją vartojančio būsto, ypač įperkamo ir socialinio būsto, pasiūlos ir iii) dujinių bei skystojo kuro katilų pakeitimo šilumos siurbliais ir kitais efektyvesniais ir ekologiškesniais sprendimais. Tačiau reikia dėti daugiau pastangų, neapsiribojant ES finansavimu, kad būtų pasiekti pastatų priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslai, atsižvelgiant į didelę pastatų ūkio dalį, kurią vis dar reikia renovuoti, ypač kai kalbama apie daugiabučius pastatus. Renovacijos programos visų pirma įgyvendinamos skiriant dotacijas, todėl lieka didelis privačiųjų investicijų trūkumas, o tai 2019–2024 m. prisidėjo prie to, kad gyvenamųjų namų sektoriuje sutaupytos energijos kiekis buvo ribotas. Todėl mažinant bendrą priklausomybę nuo dotacijų ir pereinant prie finansinių priemonių galima kuo labiau padidinti viešųjų lėšų poveikį, o parama dotacijomis galėtų būti tikslingiau orientuojama į pažeidžiamiausius namų ūkius ir neefektyviai energiją vartojančius pastatus;

- (31) dažniausiai naudojama keleivių ir krovinių transporto rūšis Kroatijoje yra kelių transportas, o jo išmetamųjų teršalų kiekis nuo 2005 m. padidėjo 42 % – tai vienas iš didžiausių augimo atvejų ES. Reformos ir investicijos pagal Kroatijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą ir sanglaudos politiką jau prisideda prie geležinkelių infrastruktūros modernizavimo, ekologiško transporto skatinimo ir intelektinių transporto sistemų diegimo. Vis dėlto ir toliau būtina dėti nuolatinės pastangas. Paspirtinti transporto sektoriaus dekarbonizaciją ir sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir oro taršą urbanistiniuose centruose gali labai padėti transporto infrastruktūros ir geležinkelių riedmenų modernizavimas, naudojimosi viešuoju transportu didinimas ir tolesnis jo žalinimas, įvairių transporto rūšių integravimas urbanizuotose vietovėse, aktyvaus judumo skatinimas, intelektinių transporto sistemų diegimas. Skatinant naudoti visai netaršias transporto priemones, be kita ko, taikant tikslines tarnybinių automobilių apmokestinimo paskatas ir stiprinant įkrovimo infrastruktūrą urbanizuotose vietovėse, kad ji taptų veiksmingesnė, įperkamesnė ir prieinamesnė, būtų lengviau padidinti elektrinių transporto priemonių dalį, kuri 2025 m. išliko viena mažiausių ES. 2024 m. Kroatijos atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis transporto sektoriuje buvo mažiausia ES – 2022 m. ji sumažėjo dėl biodegalams taikomų taisyklių, kuriomis sumažintos baudos degalų tiekėjams už biodegalų neįmaišymą į transporto degalus. Šis laikinas baudų sumažinimas nustojo galioti 2026 m. sausio mėn. ir tikimasi, kad tai padės sustabdyti pastarojo meto atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalies transporto sektoriuje sumažėjimą. Pirmenybė galėtų būti teikiama subsidijų iškastiniam kurui, kuriomis nei tikslingai reaguojama į energijos nepriteklį, nei sprendžiamos realios energetinio saugumo problemos ir kurios trukdo elektrifikacijai ir nėra itin svarbios pramonės konkurencingumui, laipsniškam panaikinimui. Kroatijoje subsidijos iškastiniam kurui, pvz., nuo 2026 m. kovo mėn. ne greitkeliuose esančioms degalinėms vėl taikoma laikina viršutinė naftos produktų kainos riba, taip pat akcizo komercinio transporto dyzelinui dalies grąžinimas yra ekonomiškai neefektyvus, išlaiko priklausomybę nuo iškastinio kuro ir neskatina elektrifikacijos, perėjimo prie visai netaršių transporto priemonių ir kitų tvarių sprendimų;

- (32) atsižvelgiant į Kroatijai būdingą su klimatu susijusią riziką ir vis didesnę jos ekonominę poveikį, šaliai taip pat būtų naudinga įvairiuose sektoriuose ir įvairiais lygmenimis sparčiai įgyvendinti, geriau koordinuoti ir sistemingai stebėti prisitaikymo prie klimato kaitos ir tvarios vandentvarkos politiką, grindžiamą gamtos procesais paremtomis ir klimato kaitos poveikiui atspariomis investicijomis į strateginę / ypatingos svarbos infrastruktūrą, be kita ko, pakrančių ir salų vietovėse. Draudimo nuo su oro sąlygomis ir klimatu susijusių įvykių apsauga tebėra viena mažiausių ES (apie 2 %), todėl reikia sukurti daugiau paskatų draustis nuo su klimatu susijusios rizikos, visų pirma nuo potvynių ir gaisrų;
- (33) pažanga kuriant žiedinę ekonomiką tebėra lėta, sąvartynuose šalinama daug atliekų, esama didelių rūšiuojamojo komunalinių atliekų surinkimo skirtumų apskričių lygmeniu, vėluojama baigti kurti atliekų tvarkymo infrastruktūrą, o žiedinis medžiagų naudojimas yra gerokai mažesnis už ES vidurkį. Nors Kroatija palaipsniui tobulina savo strateginę ir teisinę sistemą, kad pagerintų atliekų tvarkymą ir žiedinę ekonomiką, įgyvendinimas vis dar atsilieka, o tai daro neigiamą poveikį tiek aplinkai, tiek konkurencingumui. Reikia didinti žiedinio medžiagų naudojimo rodiklį, kad būtų sumažintas medžiagų naudojimo poveikis aplinkai, kartu didinant Kroatijos strateginę nepriklausomybę nuo importuojamų žaliavų. Taip pat būtų naudinga, jei Kroatija daugiau investuotų į remonto ir pakartotinio naudojimo centrus ir priimtų priemones, paskatas ar mokesčių lengvatas, kad antrinės žaliavos būtų integruotos į naujus produktus;
- (34) atsižvelgdama į itin svarbų žmogiškojo kapitalo vaidmenį didinant Sąjungos konkurencingumą ir strateginį savarankiškumą, 2026 m. Taryba rekomendavo valstybėms narėms imtis veiksmų, siekiant skubiai reaguoti į su žmogiškuoju kapitalu susijusius įgūdžių, švietimo ir mokymo sričių struktūrinius iššūkius, trukdančius konkurencingumui. Kroatijai skirtos 2026 m. rekomendacijos gali padėti įgyvendinti Tarybos rekomendaciją dėl žmogiškojo kapitalo Sąjungoje;

- (35) Kroatijos darbo rinkoje tebėra teigiamų tendencijų, tačiau nuolatiniai struktūriniai ir regioniniai iššūkiai daro neigiamą poveikį konkurencingumui ir augimo potencialui. Pranešama, kad daugelyje sektorių trūksta darbo jėgos ir įgūdžių. Nors užimtumas pasiekė rekordiškai aukštą lygį, dėl to išnyko atotrūkis nuo ES vidurkio ir buvo priartėta prie Kroatijos 2030 m. tikslo, pažeidžiamų grupių, pavyzdžiui, vyresnio amžiaus žmonių, žemos kvalifikacijos darbuotojų ir asmenų su negalia, užimtumas tebėra itin žemas. Asmenų su negalia užimtumo skirtumas taip pat tebėra vienas didžiausių ES. Regioniniai dalyvavimo darbo rinkoje skirtumai tebėra dideli. Ribotas dalyvavimas suaugusiųjų švietimo programose, ypač ne didžiuosiuose urbanistiniuose centruose, riboja darbo rinkai aktualius įgūdžius ir prisideda prie įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties, kuri ir toliau viršija ES vidurkį. Kroatija įgyvendina priemones darbo rinkos poreikiams patenkinti, remiamas pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą ir Europos socialinio fondo+ lėšomis. Šios priemonės apima aktyvią darbo rinkos politiką, kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo programas ir reformas, kuriomis siekiama geriau integruoti užsieniečius darbuotojus į darbo rinką. Tačiau šios pastangos turėtų būti suintensyvinotos ir veiksmingesnės, tikslingiau orientuojantis į pažeidžiamas grupes, šalinant mokymo spragas ir užtikrinant mokymo suderinimą su darbo rinkos poreikiais, skatinant dalyvavimą suaugusiųjų švietimo programose ir gerinant darbo rinkai aktualius įgūdžius, be kita ko, rengiant kokybiškas mokymo programas įvairiais švietimo lygmenimis. Būtina visapusiškai įgyvendinti švietimo sistemos reformą, kad būtų galima užtikrinti aktyvesnę dalyvavimą ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros programose ir daugiau mokymo laiko mokyklose, sustiprinti pagrindinius įgūdžius ir suteikti geresnę pagrindą toliau mokytis ir įgyti įgūdžių. Vėlavimas baigti kurti būtiną infrastruktūrą trukdo laiku įgyvendinti visos dienos mokymo modelį, pagal kurį turėtų padaugėti mokymo valandų ir turėtų pagerėti pagrindiniai įgūdžiai, o eksperimentinio įgyvendinimo pažangos vertinimo vis dar nėra. Reikia toliau dėti pastangas siekiant padidinti kvalifikuotų mokytojų, visų pirma ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros mokytojų ir fizikos bei kitų gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) dalykų mokytojų, dalį, kad būtų pašalintas nuolatinis mokytojų trūkumas, galintis pakenkti švietimo kokybei, ypač atokiose ir kaimo vietovėse;

- (36) nepaisant pažangos ir politikos pastangų, Kroatija susiduria su dideliais socialiniais iššūkiais. Kai kurių grupių, visų pirma vaikų, skurdo ir pajamų nelygybės lygis sumažėjo, tačiau tebėra aukštas, ypač vyresnio amžiaus žmonių, asmenų su negalia ir kaimo vietovėse gyvenančių asmenų, o pažanga siekiant 2030 m. nacionalinio skurdo mažinimo tikslo yra lėta. Socialinių pervedimų, išskyrus pensijas, poveikis skurdo mažinimui yra vienas iš silpniausių ES, o minimaliųjų pajamų sistemų ir bedarbio pašalpų adekvatumas ir aprėptis tebėra riboti. Pensijų adekvatumą turėtų padėti pagerinti naujausi pensijų įstatymo pakeitimai, įskaitant palankesnę indeksavimo formulę, metinio pensijos priedo įvedimą, minimalios pensijos padidinimą ir išmokas už ilgesnį dalyvavimą darbo rinkoje. Galimybės naudotis ilgalaikę priežiūrą tebėra nepakankamos: galimybės gauti priežiūrą namuose ir bendruomeninę globą yra ribotos, palyginti su didėjančia paklausa, savo lėšomis padengiamos sąnaudos yra didelės, o nepatenkinti vyresnio amžiaus žmonių priežiūros poreikiai yra vieni didžiausių ES. Dėl to prižiūrintiesiems asmenims, ypač moterims, tenka neproporcinga priežiūros našta, o tai mažina jų dalyvavimą darbo rinkoje. Šių uždavinių sprendimas padėtų remti aukštynkryptę socialinę konvergenciją;
- (37) pastangos spręsti sveikatos priežiūros tvarumo, prieinamumo ir kokybės klausimus dedamos, tačiau vis dar per lėtai, kad pagerėtų sveikatos rezultatai, ir galėtų būti tikslingesnės, o prevencijai skiriama nedaug dėmesio. Netolygus sveikatos priežiūros darbuotojų pasiskirstymas tebėra viena pagrindinių kliūčių naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis salose, atokiose ir kaimo vietovėse. Darbuotojų trūkumo problemai spręsti reikia didinti sveikatos priežiūros darbuotojų skaičių ir gerinti mokymą, įdarbinimą ir išlaikymą, ypatingą dėmesį skiriant geografiniams skirtumams.
- Nors e. sveikata stiprinama, internetu teikiamomis sveikatos priežiūros paslaugomis besinaudojančių gyventojų dalis vis dar yra viena mažiausių ES. Per pastarąjį dešimtmetį prevencijos priemonėmis išvengiamas mirtingumas tik šiek tiek sumažėjo, todėl siekiant užkirsti kelią ligų atsiradimui arba jį pavėlinti reikia tikslingesnių priemonių, susijusių su pagrindiniais elgsenos rizikos veiksniais, ir geresnio koordinavimo įvairiais viešojo administravimo lygmenimis, ne tik sveikatos priežiūros sektoriuje;

- (38) susirūpinimą tebekelia būsto įperkamumas Kroatijoje. Pasiūlą riboja didelė laisvų būstų dalis ir trumpalaikė nuoma, ypač pagrindiniuose miestuose ir pakrančių vietovėse, kuriuose kainų didėjimas iš esmės atitinka pajamų augimą, tačiau nuo to nukenčia įperkamumas. Kroatija priėmė nacionalinį būsto politikos iki 2030 m. planą ir jau įgyvendino kai kurias plano priemones, įskaitant būsto mokesčių reformas, tačiau, kad būtų pagerinta būsto rinka ir padidintas įperkamumas, reikia tolesnių reformų. Būsto įperkamumas pagerėtų veiksmingai ir koordinuotai įgyvendinus būsto politikos planą, visų pirma vietos lygmeniu aktualias priemones, kuriomis siekiama padidinti būsto pasiūlą didelės paklausos vietovėse ir suaktyvinti laisvus būstus. Be to, Kroatijoje nėra nacionalinio lygmens socialinio būsto stebėsenos sistemos, kuri būtų decentralizuota ir valdoma vietos lygmeniu. Nors vietos valdžios institucijos turi geras galimybes nustatyti vietos socialinio būsto poreikius, nacionalinė stebėsenos sistema padėtų geriau atsižvelgti į pažeidžiamų grupių būsto problemas visoje šalyje ir pagrįsti tinkamus politikos veiksmus, susijusius su įperkamu ir socialiniu būstu;
- (39) atsižvelgdama į glaudžias euro zonos valstybių narių ekonomikos tarpusavio sąsajas ir jų kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, 2026 m. Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis veiksmų 2026 m. rekomendacijai dėl euro zonos ekonominės politikos įgyvendinti. Kroatijai skirta 1 rekomendacija padeda įgyvendinti pirmą, antrą ir trečią rekomendacijas dėl euro zonos, 2 rekomendacija padeda įgyvendinti ketvirtą rekomendaciją dėl euro zonos, 3 rekomendacija padeda įgyvendinti septintą, devintą ir dešimtą rekomendacijas dėl euro zonos, 4 rekomendacija padeda įgyvendinti septintą rekomendaciją dėl euro zonos, o 5 rekomendacija padeda įgyvendinti penktą rekomendaciją dėl euro zonos,

REKOMENDUOJA Kroatijai 2026 ir 2027 m. imtis šių veiksmų:

1. atsižvelgiant į iki 2025 m. užregistruotą reikšmingą nuokrypį ir 2026 m. Komisijos numatomą reikšmingą nuokrypį nuo rekomenduojamos grynujų išlaidų viršutinės ribos, imtis veiksmų grynosioms išlaidoms kontroliuoti, kad jos neviršytų 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomenduoto didžiausio augimo tempo, kartu pasinaudojant lankstumu pagal Tarybos aktyvuotą nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą. Didinti bendras gynybos bei saugumo išlaidas ir stiprinti parengtį, kartu užtikrinant skolos tvarumą ir išlaidų efektyvumą, taip pat laipsniškai pritaikyti biudžetą, kad būtų išlaikytos struktūriškai didesnės gynybos išlaidos. Užtikrinti, kad priemonės, kurių imamasi siekiant sušvelninti energijos kainų kilimo dėl krizės poveikį, būtų laikinos, kad jomis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ar reaguoti į energijai imlių įmonių poreikius ir kad jos išsaugotų paskatas taupyti energiją, o jų fiskaliniai kaštai būtų suderinti su įsipareigojimais pagal ES fiskalinę sistemą. Didinti viešųjų išlaidų efektyvumą stiprinant reguliarių išlaidų peržiūrų kaip neatsiejamą biudžeto sistemos dalies vaidmenį. Peržiūrėti, ar mokesčių išlaidos yra veiksmingos. Tęsti periodinio nekilnojamojo turto mokesčio reformą užbaigiant būtiną administracinę infrastruktūrą ir įdiegiant vertę grindžiamą sistemą;
2. užtikrinti pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę įgyvendinamų reformų ir investicijų tęstinumą. Išlaikyti įgyvendinimo pagreitį sanglaudos politikos programose, remiantis, kai tikslinga, išteklių perskirstymu strateginiams prioritetams ir lankstumo galimybėmis, dėl kurių susitarta sanglaudos politikos sistemos laikotarpio vidurio peržiūros kontekste;

3. skatinti viešųjų mokslo tiriamųjų įstaigų ir universitetų konsolidavimą, bendradarbiavimą ir, kai aktualu, susijungimą. Skatinti investicijas į MTI, MTI koordinavimą ir valdymą, kartu atsižvelgiant į regioninius skirtumus. Toliau didinti galimybes naudotis įvairiais finansavimo šaltiniais ir gilinti kapitalo rinkas sudarant dar palankesnes sąlygas jose dalyvauti neprofesionaliesiems ir instituciniams investuotojams, plečiant rizikos kapitalą, šalinant įtraukimo į biržos sąrašus kliūtis ir stiprinant įmonių valdymą. Supaprastinti reglamentavimą ir sumažinti administracinę naštą geriau koordinuojant veiksmus visais valdžios lygmenimis ir integruojant skaitmenines priemones, taip pat supaprastinti leidimų išdavimą, kad būtų remiamas perėjimas prie švarios pramonės. Sujungti vietos lygmens viešojo administravimo padalinius ir (arba) savivaldybes ir gerinti žmoniškųjų išteklių valdymą. Toliau didinti teisingumo sistemos veiksmingumą. Spartinti plačiajuosčio ryšio diegimą vietovėse, kuriose jo aprėptis nedidelė, visų pirma kaimo vietovėse ir salose;
4. spartinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos diegimą, kad sumažėtų didmeninės elektros energijos kainos, modernizuojant elektros tinklus ir investuojant į elektros energijos kaupimą. Spartinti išmaniųjų skaitiklių diegimą ir skatinti sudaryti dinamiškas sutartis. Racionalizuoti atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir energetikos bendrijų leidimų išdavimo ir prijungimo prie tinklo procedūras. Spartinti energijos vartojimo efektyvumo priemonių taikymą bei įgyvendinimą ir skatinti taikyti efektyvius ir ekologiškus šildymo ir vėsinimo sprendimus. Skatinti darnųjį miesto transportą, geležinkelius ir kelių transporto elektrifikavimą. Laipsniškai panaikinti subsidijas iškastiniam kurui, visų pirma transporto sektoriuje. Mažinti gamtinių pavojų keliamą riziką gerinant valdymą, investuojant į atsparumą klimato kaitai ir kuriant paskatas apsidrausti nuo su klimatu susijusios rizikos. Toliau plėtoti žiedinę ekonomiką;

5. mažinti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumą šalinant kliūtis dalyvauti darbo rinkoje, stiprinant švietimą visais lygmenimis, visų pirma pagrindinių ir STEM įgūdžių ugdymą, ir užtikrinant pakankamą kvalifikuotų mokytojų skaičių. Stiprinti kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą ir gerinti mokymąsi darbo vietoje. Tikslingiau orientuoti aktyvią darbo rinkos politiką į pažeidžiamas grupes ir stiprinti pastangas pritraukti, ugdyti ir išlaikyti specialistus. Mažinti skurdą ir pajamų nelygybę didinant socialinių išmokų adekvatumą, kartu išlaikant fiskalinį tvarumą užtikrinant didesnę tikslumą. Gerinti galimybes gauti oficialią ilgalaikę priežiūrą namuose ir bendruomeninę globą. Subalansuoti geografinę sveikatos priežiūros darbuotojų ir įstaigų pasiskirstymą, investuoti į e. sveikatą ir stiprinti prevenciją. Didinti būsto pasiūlą didelės paklausos vietovėse ir gerinti įperkamo ir socialinio būsto stebėseną.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė
